

Uniwersytet w Białymstoku

Źródło: <http://bip.uwb.edu.pl/uwb/informacje/historia/3670,Historia.html>

Wygenerowano: Czwartek, 22 lutego 2018, 17:26

Czwartek, 13 września 2012

Historia Uniwersytetu w Białymstoku

Uniwersytet w Białymstoku został utworzony ustawą z dnia 19 czerwca 1997 roku jako trzynasty uniwersytet w Polsce. Powstał w wyniku przekształcenia Filii Uniwersytetu Warszawskiego, która powołana była zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego – prof. Henryka Jabłońskiego, z 15 lipca 1968 roku.

• Wyższa Szkoła Nauczycielska w Białymstoku

Początkowo Filia działała jako Wyższa Szkoła Nauczycielska (WSN), to jest trzyletnie studium zawodowe, składające się z trzech Wydziałów: Humanistycznego, Matematyczno-Przyrodniczego i Nauczania Początkowego. Wkrótce, 31 sierpnia 1968 roku, włączono do Filii również Zawodowe Studium Administracji (ZSA) jako oddział Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Ustawa powołująca Filię na trwałe wiązała uczelnię w Białymstoku z Uniwersytetem Warszawskim. Na wniosek rektora UW obowiązki organizatora WSN w Białymstoku powierzono doc. Eugeniuszowi Niczyporowiczowi z Politechniki Białostockiej (wówczas WSI), a funkcję zastępcy – mgr. Antoniemu Konarzewskiemu z I Studium Nauczycielskiego. Mimo, że był to pierwszy rok funkcjonowania Uczelni, udało się zorganizować studia na wszystkich przewidzianych kierunkach trzech Wydziałów WSN i ZSA; studia podjęło 515 słuchaczy. Dzięki systematycznemu rozwojowi Uczelni w roku akademickim 1972/1973 nastąpiła zasadnicza zmiana. WSN z instytucji zawodowej przekształcono w uczelnię uniwersytecką z prawem nadawania tytułu magistra. Kierownictwo Filii powierzono prof. Andrzejowi Jezierskiemu, a w październiku 1972 roku funkcję zastępcy kierownika Filii – doc. Jerzemu Niemcowi. Docent Eugeniusz Niczyporowicz objął stanowisko zastępcy prorektora UW ds. Filii. Dokonano wówczas zmian strukturalnych Uczelni. Utworzono trzy Wydziały: Humanistyczny, Matematyczno-Przyrodniczy i Administracyjno-Ekonomiczny. Powołano również międzywydziałowe jednostki organizacyjne: Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Studium Wojskowe, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Zakład Nowych Technik Nauczania i Zakład Praktyk Pedagogicznych oraz Bibliotekę.

Dynamika rozwoju Filii była niezwykła. W 1978 roku na studiach dziennych i zaocznych kształciło się ponad 4600 studentów. W ciągu dziesięciu lat nastąpił dziewięciokrotny wzrost ich liczby. 1 października 1977 roku doszło też do powołania kolejnego Wydziału – Pedagogiki i Psychologii. Nastąpił również wzrost liczby pracowników naukowo-dydaktycznych. Pierwsze grono nauczycieli akademickich Filii składało się z jednego docenta, czterech doktorów i 25 magistrów. W 1978 roku na pełnych etatach było zatrudnionych już 280 nauczycieli akademickich, w tym 37 profesorów i docentów i 83 doktorów. Filia włączyła się także w problematykę badań rządowych poprzez przystąpienie do prac nad zasobami biologicznymi i ochroną przyrody w Arktyce. Realizowała też badania „służące regionowi”, np. odnoszące się do spraw organizacyjno-prawnych prostych form kooperacji w rolnictwie, a także systemu zaopatrzenia wsi w maszyny rolnicze. Prowadzono badania nad społeczeństwem północno-wschodnich ziem polskich w rozwoju historycznym.

• Na drodze do samodzielności

Intensywny rozwój Filii stał się strategią działania Uczelni. Dzięki temu jubileusz dwudziestopięciolecia Filia obchodziła pod hasłem: „Na drodze do samodzielności”. Była to perspektywa coraz bardziej realna, albowiem Filia UW w Białymstoku odnosiła sukcesy, mimo że w kraju następował bardzo wyraźny spadek nakładów na edukację i naukę. Filia rozszerzyła strukturę – składała się z pięciu Wydziałów – 27 czerwca 1990 roku zarządzeniem rektora UW przekształcono Instytut Prawa w Wydział Prawa Filii UW. Filia UW była w tym czasie największą wyższą szkołą w północno-wschodnim regionie Polski.

Dlatego Komisja Senacka ds. Filii UW w Białymstoku zwróciła się z prośbą do Jego Magnificencji i Wysokiego Senatu o aktywne współdziałanie w dziele przekształcenia Filii w samodzielny Uniwersytet. Uznano, iż samodzielny Uniwersytet w Białymstoku może być ośrodkiem międzynarodowych badań porównawczych i ma szansę kształcenia w duchu przenikania i uzupełniania się kultur graniczących ze sobą regionów, szukając i ucząc dialogu, uznania i kultywowania tradycji, realizując w ten sposób powszechnie dziś zalecaną europeizację myślenia i wykształcenia. Ideę uniwersytetu będącego „pomostem kulturowym”, uznano za sprawę priorytetową, zyskała ona akceptację władz miasta i regionu, działaczy sceny politycznej, grona profesorów i pracowników Filii oraz środowiska akademickiego szkół wyższych Białegostoku.

- Powstanie Uniwersytetu w Białymstoku

19 czerwca 1997 roku Sejm Rzeczypospolitej uchwalił ustawę powołującą z dniem 1 października 1997 roku Uniwersytet w Białymstoku. Ustawa stanowiła, iż siedzibą Uniwersytetu jest Białystok i że nadzór nad Uniwersytetem sprawuje Minister Edukacji Narodowej. Dokonano też zapisu, iż Uniwersytet tworzy się z Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku i obejmuje jej mienie oraz inne prawa majątkowe. Ustalono, iż pracownicy Uniwersytetu Warszawskiego zatrudnieni w białostockiej Filii są pracownikami Uniwersytetu w Białymstoku, a studenci Uniwersytetu Warszawskiego studiujący w Filii w Białymstoku zostają studentami Uniwersytetu. Statut Uczelni został uchwalony 8 lipca 1998 roku na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu w Białymstoku (UwB). Jednym z najistotniejszych paragrafów zamieszczonych w Statucie UwB był punkt, w którym dokonano zapisu stwierdzającego, że Uniwersytet jest społecznością akademicką nauczycieli akademickich, studentów oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, kierowaną przez jego organy kolegialne i jednoosobowe. Uchwalono też, iż podstawowym kierunkiem działalności Uniwersytetu jest kształcenie oraz prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych, humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych i prawnych. W Statucie określono wygląd godła UwB. Uchwalono, że świętem Uniwersytetu jest dzień 10 października – data pierwszej inauguracji roku akademickiego. Zgodnie z Statutem, organami jednoosobowymi Uniwersytetu są rektor i dziekani, których kadencja została określona na 3 lata, rozpoczynając się 1 września roku wyborów i kończąc 31 sierpnia.

- Pierwszy rektor UwB

W okresie organizacji Uniwersytetu funkcję rektora pełnił prof. dr hab. Adam Jamróz – prawnik i politolog. Pierwsze wybory władz rektorskich przebiegały zgodnie z procedurą akademicką – wybory indykacyjne rektora, odbyły się 13 maja 1998 roku. Kolejna tura głosowania – wybory właściwe, odbyły się 20 maja. Zdecydowana większość elektorów opowiedziała się za przedłużeniem kadencji dotychczasowego rektora, prof. dr. hab. Adama Jamroza. W wyniku tajnych wyborów prorektorów zgłoszonych przez Jego Magnificencję, stanowisko prorektora ds. nauki powierzono prof. drowi hab. Andrzejowi Maziewskiemu – fizykowi, zaś prof. dr hab. Jerzy Niemiec – pedagog, został prorektorem ds. ogólnych. Stanowisko prorektora ds. dydaktycznych nadal sprawował dr hab. Michał Gnatowski, prof. UwB. Ta pierwsza kadencja nowo wybranych władz Uczelni była skrócona i trwała do 30 września 1999 roku. Rektor elekt za jedną z najważniejszych spraw w zakresie bazy lokalowej uznał budowę Biblioteki Głównej i Biblioteki Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Przychylnie postrzegana w miejscowym środowisku akademickim sprawność organizacyjna rektora A. Jamroza sprawiła, iż powierzono mu także w kolejnej kadencji kierownictwo Uniwersytetu. Nadszedł też czas, aby Uczelnię umocnić m.in. poprzez nabywanie kolejnych uprawnień doktorskich i habilitacyjnych. Z początkiem roku akademickiego 2000/2001 Uniwersytet uzyskał siódme, w dziedzinie chemii, uprawnienie do nadawania tytułów doktorskich i wystąpił o uprawnienia habilitacyjne z ekonomii, biologii i historii. Ponieważ pozycja każdej uczelni jest mierzona nie tylko rozwojem naukowym, ale i jakością kształcenia, postanowiono, iż Uniwersytet zostanie włączony w proces akredytacji.

- Radość z nauki

Następna kadencja władz Uczelni przypadła na lata 2002-2005. W tym okresie funkcję rektora Uniwersytetu w Białymstoku pełnił prof. dr hab. Marek Gębczyński. Nowe kolegium rektorskie postanowiło, iż ich kadencja będzie realizowana pod hasłem „O radowaniu się z uczenia się i nauczania”. Uznano, iż ze względu na narastające w naszym społeczeństwie problemy z

zachwianiem wartości w relacjach międzyludzkich sentencję tę należy wzbogacić maksymą DO, UT DES – DAJĘ, ABYŚ I TY DAŁ. Na kadencję obejmującą lata 2005-2008 kierowanie Uniwersytetem w Białymstoku powierzono Jego Magnificencji prof. drowi hab. Jerzemu Nikitorowiczowi – pedagogowi. Strategicznym zadaniem na najbliższą przyszłość – według rektora Jerzego Nikitorowicza – jest ewolucja Uniwersytetu w Białymstoku „od uniwersytetu regionalnego do najbardziej znaczącego w regionie wschodnioeuropejskim”. Od 1 września 2007 roku w strukturze Uczelni było dziewięć Wydziałów: Biologiczno-Chemiczny, Ekonomii i Zarządzania, Filologiczny, Historyczno-Socjologiczny, Matematyki i Informatyki, Fizyki, Pedagogiki i Psychologii, Prawa oraz Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie. Na dzień 1 lipca 2007 roku we wszystkich jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu było zatrudnionych 836 nauczycieli akademickich. Ten stan zatrudnienia osiągnięto dzięki systematycznemu rozwojowi naukowemu całego środowiska akademickiego. Dziś Uniwersytet w Białymstoku posiada dziesięć uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora. W 2007 roku Uczelnia realizowała 55 projektów badawczych. Uniwersytet uczestniczy również w programach badawczych Unii Europejskiej. Dzięki różnym grantom ośrodek unowocześnia bazę badawczą: m.in. Instytuty Fizyki, Biologii i Chemii, wydatnie poszerza księgozbiór działających bibliotek, a pracownicy wyjeżdżają na staże i wykłady zagraniczne w ramach programów Socrates-Erasmus i Leonardo da Vinci. Ponadto Uczelnia realizuje 33 umowy o bezpośredniej współpracy z ośrodkami zagranicznymi, m.in. w Bostonie, Brześciu, Petersburgu i Woroneżu. W prowadzonych badaniach naukowych wykorzystuje się niepowtarzalne środowisko przyrodnicze oraz atrakcyjne badawczo zróżnicowanie kulturowe regionu. O aktywności badawczej pracowników Uniwersytetu świadczy liczba publikacji – monografii, podręczników, artykułów naukowych, których łącznie w 2006 roku ukazało się ponad 1900. Uniwersytet w Białymstoku jest uczelnią, która wciąż się rozwija, stwarza coraz lepsze warunki do pracy naukowej i studiowania. Wyzwaniem dla Uniwersytetu na miarę XXI wieku jest budowa kampusu, który zapewni dalszy rozwój Uczelni i przyczyni się do spójności Unii Europejskiej z Polską wschodnią.

UNIwersytet warszawski

UCHWAŁA NR 126
SENATU UNIwersytetu warszawskiego
z dnia 14 maja 1997 r.
w sprawie utworzenia Uniwersytetu w Białymstoku

Senat Uniwersytetu Warszawskiego wyraża zadowolenie z podjęcia prac parlamentarnych zmierzających do uchwalenia ustawy przekształcającej Filię Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku w samodzielny Uniwersytet z dniem 1 października 1997 r.

Filia w Białymstoku osiągnęła poziom naukowy i dydaktyczny bliski spełnienia warunków ustanowionych przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, uprawniających do powołania samodzielnej uczelni typu uniwersyteckiego. Liczba zatrudnionych w Filii pracowników naukowo-dydaktycznych posiadających stopień doktora habilitowanego oraz tytuł naukowy jest znacznie wyższa od wymaganego standardu kadrowego. Filia ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora w pięciu dziedzinach i doktora habilitowanego w jednej dziedzinie nauki. Ponadto Filia wystąpiła do Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z wnioskiem o uzyskanie praw do nadawania stopnia doktora w zakresie biologii oraz stopnia doktora habilitowanego w zakresie historii. Uzyskanie tych praw spełniłoby wymagane warunki.

Senat uważa, że proces powstawania samodzielnego uniwersytetu w Białymstoku miał prawidłowy przebieg gwarantujący osiągnięcie rzeczywistej dojrzałości akademickiej.

Senat Uniwersytetu Warszawskiego oczekuje, że w trakcie rozpatrywania wniosku o przekształcenie Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku w samodzielny uniwersytet zostaną spełnione wszystkie wymagania przewidziane procedurą, a wniosek uzyska pozytywną opinię Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Senatu Uniwersytetu Warszawskiego
Włodzimierz Siwiński
Prof. dr hab. Włodzimierz Siwiński

Metadane

Data publikacji 13.09.2012
Data modyfikacji 13.09.2012
[Rejestr zmian](#)

Podmiot udostępniający informację:
Uniwersytet w Białymstoku

Osoba wytwarzająca/odpowiadająca za informację:
mgr Emilian Aksiucik

Osoba udostępniająca informację:

mgr Emilian Aksiucik Dział Informacji i Promocji

Osoba modyfikująca informację:
mgr Emilian Aksiucik
